

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА**

Кафедра філософії і політології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТОЛОГІЯ

галузь знань 0306 Менеджмент і адміністрування

напрямок 6.030601 Менеджмент

факультет Менеджменту

2014 – 2015 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Робоча програма з дисципліни «Політологія» для студентів за напрямом підготовки 6.030601 Менеджмент.

Розробник: старший викладач Зінчина Олександра Борисівна

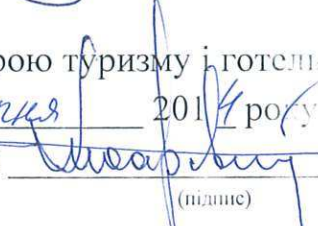
Робочу програму схвалено **на засіданні** кафедри філософії і політології.

Протокол від «29» 08. 2014 року № 1

Завідувач кафедри (Р. В. Корженко)

Схвалено **випусковою** кафедрою туризму і готельного господарства.

Протокол від «29» серпня 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри (І. М. Писаревський)
(прізвище та ініціали)

Схвалено **випусковою** кафедрою менеджменту і маркетингу в міському господарстві.

Протокол від «29» серпня 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри (М. М. Новікова)

Схвалено **випусковою** кафедрою управління проєктами в міському господарстві і будівництві

Протокол від «29» серпня 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри (І. В. Чумаченко)
(прізвище та ініціали)

Схвалено **випусковою** кафедрою транспортних систем і логістики.

Протокол від «29» серпня 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри (В. Т. Доля)
(прізвище та ініціали)

Програма відповідає формі Робочої програми навчальної дисципліни, що затверджена Наказом по ХНУМГ ім. О. М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ

 Зінчина О. Б. 24 " 9" 08 2014 р.

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2014

© О. Б. Зінчина, 2014

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників ↓↓↓	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 2	Нормативна	Рік (роки) підготовки	
		2-й	2-й
		Семестр(и)	
		4-й	4-й
Загальна кількість годин – 72	Галузь знань 0306 Менеджмент і адміністрування Напрямок 6.030601 Менеджмент	Лекції*:	
Модулів – 1		16 год.	2 год.
		Практичні, семінарські*:	
Змістових модулів (ЗМ) – 2		16 год.	4 год.
	Лабораторні*:		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Фахове спрямування «Менеджмент готельного, курортного та туристського сервісу», «Менеджмент міжнародного туризму», «Менеджмент організацій міського господарства», «Менеджмент проектної діяльності», «Логістика»	Самостійна робота*:	
		40 год.	66 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	9 год.
Індивідуальне (науково-дослідне) завдання (ІЗ): контрольна робота (для заочної форми навчання)	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Вид контролю:	
		екзамен	екзамен

Примітка:

* вказуються години відведені по дисципліні в цілому на дану навчальну роботу.

Питома вага кількості аудиторних годин в загальному обсязі дисципліни для денної форми навчання становить 44%, для заочної форми навчання – 8%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання дисципліни полягає у формуванні цілісної, логічної, послідовної системи знань про політику як суспільне явище і соціальний феномен.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Політологія» є

- оволодіти основними поняттями та категоріями політичної науки на рівні відтворення та тлумачення для практичного застосування та втілення в процесі майбутньої професійної діяльності;
- усвідомити сутність політичних подій та явищ.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- об'єкт, предмет та методи політичної науки, її понятійно-категоріальний апарат;
- головні політичні концепції, школи та напрями;
- сутність влади та політичного життя, політичних відносин і процесів;
- суб'єкти і об'єкти політики і влади;
- політичні засади прав людини і громадянина;

вміти:

- пояснити значення і роль політичних систем та політичних режимів у житті країни, місце та функції громадянського суспільства;
- розрізняти теоретичні та прикладні компоненти політичного знання, характеризувати їх роль у підготовці та обґрунтуванні політичних рішень, у забезпеченні особистого внеску громадян у суспільно-політичне життя;
- розкривати і визначати процеси світового політичного життя, геополітичну картину світу, місце, роль і статус України в сучасному міжнародному житті;
- користуватися навичками політичної культури; застосовувати політичне знання у своїй професійній та громадській діяльності.

мати компетентності:

- застосовувати основні положення і методи політичної науки при вирішенні професійних задач;

- використовувати норми, що регулюють політичні відносини, у власному суспільному житті;
- вміти формулювати свою власну позицію щодо політичних явищ та процесів сучасності;
- робити науково обґрунтований вибір щодо різноманіття політичних течій і ідеологій;
- використовувати методи збору, обробки й інтерпретації комплексної соціальної інформації для рішення організаційно-управлінських задач.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **72** години / **2** кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Політологія

Змістовий модуль 1. Генезис, сутність і зміст політики.

Тема 1. *Політика та наука про політику.* Походження та сутність політики. Політика як суспільно-історичне явище. Функції політики. Структура політики. Суб'єкти і об'єкти політики.

Становлення і розвиток політології як науки і навчальної дисципліни. Об'єкт і предмет політології. Методологічні засади політології. Функції політичної науки.

Тема 2. *Основні етапи розвитку політичної думки.* Суспільно-політичні уявлення Давнього світу і Середньовіччя. Політична думка Відродження та Нового часу. Сучасна політична думка. Основні політологічні школи.

Особливості становлення і розвитку політичної думки в Україні. Політичні концепції українських мислителів ХХ-ХХІ ст.

Тема 3. *Політична влада.* Сутність влади як суспільного явища. Ресурси влади і основні види влади. Природа, сутність, особливості політичної влади. Суб'єкти і об'єкти політичної влади. Сучасні теоретичні трактування політичної влади.

Легітимність політичної влади та її типи.

Тема 4. *Політична еліта і політичне лідерство.* Формування і розвиток елітарних уявлень. Основні теорії еліт. Сутність, структура, функції політичної еліти. Типологія еліт. Політична еліта сучасної України, особливості її формування.

Природа і сутність політичного лідерства. Типологія політичного лідерства. Політичне лідерство в сучасній Україні.

Тема 5. *Політична система суспільства*. Сутність, структура, функції політичної системи суспільства. Основні теорії і моделі політичних систем. Типологія політичних систем.

Політичний режим як механізм функціонування політичної системи суспільства. Сутність і основні типи політичних режимів. Поняття, основні виміри і форми демократії. Особливості і шляхи переходу до демократії в Україні.

Змістовий модуль 2. Політичні інститути

Тема 6. *Держава як політичний інститут*. Природа і сутність держави. Поняття, основні ознаки, функції держави. Типи сучасних держав. Теорії походження держави. Форми державного правління. Форми державного територіального устрою. Громадянське суспільство.

Основні шляхи становлення і розвитку правової і соціальної держави та громадянського суспільства в сучасній Україні.

Тема 7. *Політичні партії, громадсько-політичні об'єднання та рухи*. Походження, сутність, ознаки, функції політичних партій. Типологія сучасних політичних партій. Поняття і типи партійних систем. Класифікація сучасних українських партій. Громадсько-політичні організації і рухи: сутність, ознаки, функції і види. Становлення багатопартійності в сучасній Україні.

Тема 8. *Політична культура та політичні ідеології*. Поняття, структура, функції, типи політичної культури. Співвідношення політичної свідомості і політичної культури. Стан політичної культури в Україні.

Поняття і функції політичної ідеології. Основні типи ідеологій в сучасному світі.

Політична соціалізація як процес освоєння суб'єктом політико-культурних цінностей. Етапи політичної соціалізації.

Тема 9. *Політичні процеси*. Поняття, структура, характер політичного процесу та його особливості. Типологія та основні стадії політичного процесу. Політичні конфлікти: сутність, типологія, функції та шляхи розв'язання. Політична модернізація.

Політична діяльність, політична участь та політична поведінка як складові політичного процесу. Вибори і виборчий процес. Основні види виборчих систем.

Тема 10. *Міжнародна політика*. Сутність, суб'єкти і базові принципи міжнародної політики. Сутність і зміст поняття «світове співтовариство». Співвідношення внутрішньої і зовнішньої політики. Основні тенденції сучасного світового політичного процесу.

Україна у системі міжнародних політичних відносин та її місце у сучасному геополітичному просторі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Генезис, сутність і зміст політики.												
Тема 1.	6	1	1			4	6	-	1			5
Тема 2.	8	2	2			4	8	-	-			8
Тема 3.	8	2	2			4	8	1	-			7
Тема 4.	6	1	1			4	6	-	-			6
Тема 5.	8	2	2			4	8	-	1			7
Разом за змістовим модулем 1	36	8	8			20	36	1	2			33
Змістовий модуль 2. Політичні інститути												
Тема 6.	8	2	2			4	8	1	-			7
Тема 7.	8	2	2			4	8	-	1			7
Тема 8.	8	2	2			4	8	-	1			7
Тема 9.	6	1	1			4	6	-	-			6
Тема 10.	6	1	1			4	6	-	-			6
Разом за змістовим модулем 2	36	8	8			20	36	1	2			33
Індивідуальне завдання	-	-	-			-	9	-	-		9	
Усього годин	72	16	16	-	-	40	72	2	4	-	9	66

5. Теми семінарських занять

Не передбачено.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Політика та наука про політику.	1	1
2	Тема 2. Основні етапи розвитку політичної думки.	2	-
3	Тема 3. Політична влада.	2	-
4	Тема 4. Політична еліта і політичне лідерство.	1	-
5	Тема 5. Політична система суспільства.	2	1
6	Тема 6. Держава як політичний інститут.	2	-
7	Тема 7. Політичні партії, громадсько-політичні об'єднання та рухи.	2	1
8	Тема 8. Політична культура та політичні ідеології.	2	1
9	Тема 9. Політичні процеси.	1	-
10	Тема 10. Міжнародна політика.	1	-
	Всього	16	4

7. Теми лабораторних занять

Не передбачені

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Політика та наука про політику.	4	5
2	Тема 2. Основні етапи розвитку політичної думки.	4	8
3	Тема 3. Політична влада.	4	7
4	Тема 4. Політична еліта і політичне лідерство.	4	6
5	Тема 5. Політична система суспільства.	4	7
6	Тема 6. Держава як політичний інститут.	4	7
7	Тема 7. Політичні партії, громадсько-політичні об'єднання та рухи.	4	7

8	Тема 8. Політична культура та політичні ідеології.	4	7
9	Тема 9. Політичні процеси.	4	6
10	Тема 10. Міжнародна політика.	4	6
	Індивідуальне завдання (в тому числі)	-	9
	Разом	40	66

9. Індивідуальні завдання (ІЗ)

Для *денної* форми навчання – не передбачено.

Для *заочної* форми навчання – контрольна робота (9 годин).

Виконання контрольної роботи дозволяє познайомитися з базовою навчальною та науковою літературою, самостійно опрацювати її та, відповідаючи на питання контрольної роботи, запам'ятати основні положення курсу. Варіант контрольної роботи обирається студентом відповідно до останньої цифри залікової книжки з тематики контрольних робіт з політології.

10. Методи навчання

При викладанні курсу передбачено використання сучасних та інноваційних методів, а саме традиційні методи (бесіда, лекція, показ, демонстрація, твір на соціологічну тематику (есе)), пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладання, частково-пошуковий, евристичний метод, дослідження.

11. Методи контролю

Методи контролю знань студентів *денної* форми:

1. Методи поточного контролю по темах: усне індивідуальне опитування, підготовка доповідей з мультимедійними презентаціями, безмашинне тестування та комп'ютерне тестування в дистанційному курсі «Політологія», письмовий контроль (есе).

2. До підсумкового контролю допускають студентів, які набрали в сумі за всіма змістовими модулями більше 35% балів від загальної кількості з дисципліни.

3. Екзамен проводиться письмово за білетами.

Методи контролю знань студентів *заочної* форми:

1. Методи поточного контролю – усне опитування на практичних заняттях, виконання контрольної роботи.

2. До підсумкового контролю допускають студентів, які виконали контрольну роботу та набрали не менш, ніж 50% балів від поточного контролю.

3. Екзамен проводиться письмово за білетами.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Денна форма навчання

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
35%					35%						100%
70%										30%	

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Заочна форма навчання

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий контроль (екзамен)	Сума	
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2							Інд. завдання
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
25%					25%					20%		
70%										30%	100%	

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, диф. заліку	для заліку	
90-100	відмінно	зараховано	A
82-89	добре		B
74-81			C
64-73			D
60-63	задовільно		E

35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	FX
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

13. Методичне забезпечення

1. Политология: курс лекцій (для студентів 2-3 курсів всіх форм навчання всіх спеціальностей) / Л. А. Радионова, Е. С. Семенюк; Харк. нац. акад. гор. хоз. – ХНАГХ, 2013. – 168 с.

2. Зінчина О. Б., Климов О. В., Крюкова А. В., Радіонова Л. О., Толстенко С. М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей / О. Б. Зінчина, О. В. Климов та ін.; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків: ХНАМГ, 2006. – 134 с.

3. Радионова Л.А. Политология: Учебно-методическое пособие по изучению курса для студентов ФПК/ФПО / Л. А. Радионова; Харк. нац. акад. гор. хоз. – ХНАГХ, 2003.

4. Методичні рекомендації з вивчення політології і виконання контрольних робіт (для студентів 2-4 курсу заочної форми навчання всіх спеціальностей академії) / Зінчина О.Б., Клименко Г.Т., Кудрявцев О.Ю., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. –ХНАМГ, 2009. – 76 с.

5. Методичні вказівки і плани практичних занять з політології (для студентів 2-4 курсу всіх спеціальностей і форм навчання) / Укл.: Зінчина О. Б., Клименко Г. Т., Кудрявцев О. Ю., Радіонова Л. О., Толстенко С. М.; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків: ХНАМГ, 2009. – 50 с.

6. Підсумковий тест з модулю «Політологія» / Укл. Радіонова Л. О.; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків: – Х., ХНАМГ, 2006.

14. Рекомендована література

Базова

1. Алмонд Г., Пауэлл Дж., Стром К., Далтон Р. Сравнительная политология сегодня: Мировой обзор; Учебное пособие / Г. Алмонд, Дж. Пауэлл и др. – М., 2002.

2. Андрусяк Т. Г. Історія політичних та правових вчень / Т. Г. Андрусяк. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2001. – 218 с.

3. Політологія: Навч. посібник / Под ред. Сазонова М. І. – Х., 2008. – 735 с.

4. Пугачёв В.П., Соловьёв А.И. Политология / В. П. Пугачёв, А. И. Соловьёв. – М., 2011. – 448с.
5. Хейвуд Э. Политология /Пер.с англ. Под ред. Г. Г. Водолазова, В.Ю. Бельского. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2010. – 544 с.
6. Бурдые П. Социология политики / П. Бурдые. – М.,1993.
7. Вебер М. Избранные произведения / М. Вебер. – М., 1997.
8. Даль Р. О демократии / Пер. с англ. А. С. Богдановского, под ред. О.А.Алякринского. – М.: Аспект Пресс. – 2000. – 208 с.
9. Дюверже М. Политические партии / пер. с фр. / М. Дюверже. – М., 2000. – С. 300-307.
10. История политических и правовых учений: Учебник для студентов вузов, обучающихся по специальности и направлению «Юриспруденция» / Под общ. ред. В.С. Нерсеяна. – 2-е изд. – М.: НОРМА: ИНФРА-М, 2001. – 727 с.
11. Категории политической науки. Учебник. – М.: МГИМО, РОССПЭН. – 2002.
12. Класики політичної думки: від Платона до Маркса Вебера: Пер. з нім. / Під ред. Є. Причепія. – К.: Тандем, 2002. – 584 с.
13. Мигранян А. М. Плебисцитарная теория демократии Макса Вебера и современный политический процесс // Вопросы философии. – 1989. – №6.– С. 148-158.
14. Мухаев Р.С. Политология / Р. С. Мухаев. – М., 2011. – 446 с.
15. Основи демократії: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів /Авт. колектив: М. Бессонова, О. Бірюков та ін. Заг.ред. А. Колодій. – К: "АйБі". – 2002. – 684с.

15. Інформаційні ресурси

1. Цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О. М. Бекетова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>
2. Сервер Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
3. Російська державна бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rsl.ru/>
4. Національна електронна бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rsl.ru/>; <http://www.nel.nns.ru>
5. Бібліотека М. Н. Грачева [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Grachev62.narod.ru
6. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nau.kiev.ua>

7. Сайт про міста країн світу [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.strani.ru/>
8. Официальный сайт Харьковского городского совета, городского головы, исполнительного совета [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.city.kharkov.ua>
9. інститут економіки міста [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.urbanecomomics.ru/>
10. Международная ассоциация сайтов городов [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://www.iawsc.org/index_ru.htm
11. Новые столицы мира [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://daypic.ru/world/169763>